

5. ÚZEMNÁ SAMOSPRÁVA V PODMIENKACH SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Územnú samosprávu tradične tvoria *obce a samosprávne kraje*. Právna úprava územnej samosprávy na oboch úrovniach vychádza z rešpektovania samosprávneho pôsobenia obcí (miest) a ich orgánov. Samosprávne kraje predstavujú síce určitú „nadobecnú“ úroveň samosprávy, *nie však nadriadenú*. Súčasný model územnej samosprávy ovplyvnili aj spoločenské zmeny po roku 1989. V prvej etape sa obnovila činnosť samosprávy obcí a miest zrušením národných výborov v roku 1990.⁸² Obnovením územnej samosprávy sa založil tzv. oddelený model verejnej správy.

Územie obce je územný celok, ktorý tvorí jedno alebo viac katastrálnych území. Územie obce sa môže členiť na časti obce. Časť obce má svoj vlastný názov, časť obce nemusí mať vlastné katastrálne územie. Územie obce je rozhodujúcim kritériom pre posúdenie rozsahu kompetencií orgánov danej samosprávy a je tiež momentom, od ktorého sa odvíja súhrn práv a povinností jednotlivých subjektov, napríklad hlasovacie právo a pod. Katastrálnym územím sa rozumie územno-technická jednotka, ktorá tvorí územne uzavretý a v katastri nehnuteľností spoločne evidovaný súbor pozemkov.⁸³ Na úseku katastra nehnuteľností sú obci podľa zákona č. 162/1995 Z. z. o katastri nehnuteľností a o zápise vlastníckych a iných práv k nehnuteľnostiam [katastrálny zákon (ďalej aj „zákon č. 162/1995 Z. z.“)] uložené viaceré povinnosti.⁸⁴ Obec sa môže členiť na jednotlivé časti, ktoré majú vlastný názov.

Obec zriaďuje, zrušuje, rozdeľuje alebo obce zlučuje vláda, a to formou nariadenia. Rozhodnúť o tom možno iba so súhlasom obce a na základe stanoviska okresného úradu v sídle kraja, v ktorého územnom obvode sa obec nachádza. Zákon č. 369/1990 Zb. na tento akt konštruuje obligatórne právne predpoklady, ktorými sú:

1. súhlas obce v podobe miestneho referenda,
2. stanovisko príslušného okresného úradu v sídle kraja (ide len o stanovisko a nie je podstatné, či ide o stanovisko pozitívne alebo negatívne – teda zistenie názoru),
3. rozhodnutie vlády – prichádza do úvahy len v prípade pozitívneho súhlasu obce.

Dve alebo viac obcí sa môžu zlúčiť do jednej obce; obec sa môže rozdeliť na dve alebo viac obcí. Zlúčením obcí zanikajú zlučované obce a vzniká nová obec; rozdelením obce zaniká rozdeľovaná obec a vznikajú nové obce. Zlúčiť obce alebo rozdeliť obec možno len s účinnosťou ku dňu konania všeobecných volieb do orgánov samosprávy obcí.⁸⁵ Nová obec, ktorá vznikla zlúčením obcí, je právnym nástupcom každej z nich. Obec sa môže rozdeliť, ak nové obce budú mať katastrálne územie alebo súbor katastrálnych území tvoriaci súvislý územný celok, najmenej 3 000 obyvateľov, ak urbanisticky nesplynú s ostatnými časťami obce – ide o kumulatívne podmienky, čo znamená, že musia byť splnené súčasne. Obec nemožno rozdeliť, ak do rozvoja odčleňovanej časti obce boli vložené investície, od ktorých je závislá celá obec.

Skutkový stav:

Obyvatelia P. zostavili petíciu, v ktorej požadovali odčleniť P. od mesta M. Petícia bola na Mestskom úrade v M. riadne odovzdaná 8. novembra 2018. Obyvatel' obce M. B., ktorý je predsedom petičného výboru, sa domnieva, že postupom mestského zastupiteľstva v M. boli porušené jeho zákonné práva, keď zastupiteľstvo 24. februára 2019 prijalo uznesenie č. 5/2019, ktorým nebolo schválené vypísanie referenda o osamostatnení P. (z dôvodu urbanistického splynutia P. s mestom M.). Mestské zastupiteľstvo v M., podľa jeho názoru, rozhodlo o odbornej otázke urbanistického splynutia s mestom M. na základe podkladov, ktoré na ňu nedávali jednoznačnú a laikovi zrozumiteľnú odpoveď. Podklady boli vypracované odbornou inštitúciou závislou od orgánov mesta.

⁸² Došlo tak na základe prijatia zákona č. 369/1990 Zb. Do prijatia tohto zákona národné výbory plnili úlohy nielen miestnej štátnej správy, ale aj územnej samosprávy.

⁸³ Katastrálne územie obce možno deliť na intravilán a extravilán. Intravilán je stavebný pozemok vnútri zastavanej časti obce. Extravilán je oblasť alebo územie ležiace mimo zastavanej časti obce a zároveň je súčasťou katastrálneho územia danej obce, mesta.

⁸⁴ Podľa § 20 zákona č. 162/1995 Z. z. sú obce povinné zasielať okresným úradom – katastrálnym odborom ako miestne špecializovaným orgánom štátnej správy na úseku katastra svoje rozhodnutia o nehnuteľnostiach a o právach k nehnuteľnostiam do 30 dní odo dňa ich vydania, listiny týkajúce sa nehnuteľností a práv k nehnuteľnostiam, ako aj iné údaje súvisiace s evidovaním nehnuteľností a práv viažucich sa k nim, a to do 30 dní od ich vyhotovenia; na podnet okresného úradu – katastrálneho odboru opravujú chyby v písaní a počítaní, ako aj iné zrejme nesprávne v týchto rozhodnutiach a listinách, vyhlasovať na svojich územiach začatie katastrálneho konania na základe oznámenia okresného úradu - katastrálneho odboru, zabezpečovať účasť vlastníkov nehnuteľností nachádzajúcich sa na území obce, zúčastniť sa na tomto konaní a chrániť obecné záujmy, ďalej sú povinné oznamovať okresným úradom - katastrálnym odborom zmeny údajov katastra, ktoré samy zistili a v neposlednom rade starať sa o trvalé označenie lomových bodov územných hraníc obcí, a to spôsobom, ktorý určí okresný úrad – katastrálny odbor.

⁸⁵ Súčasťou návrhu na zlúčenie obcí je dohoda o zlúčení obcí a údaje o výsledkoch miestneho referenda. Dohoda o zlúčení obcí obsahuje najmä názov obcí, ktoré dohodu uzatvárajú, dátum, ku ktorému sa obce majú zlúčiť, názov novej obce a sídlo jej orgánov, označenie katastrálnych území novej obce, určenie majetku novej obce vrátane finančných prostriedkov, pohľadávok a záväzkov, ako aj označenie právnických osôb novej obce, zoznam všeobecne záväzných nariadení vydaných zlučovanými obcami, podpisy starostov zlučovaných obcí s uvedením ich mena, priezviska a funkcie.

Úlohy a otázky:

1. V ktorých prípadoch sa v obci obligatórne vyhlasuje miestne referendum?
2. Je mestské zastupiteľstvo oprávnené rozhodnúť, či sú splnené zákonné predpoklady, pri splnení ktorých je povinné vyhlásiť miestne referendum o rozdelení obce?
3. Ktoré práva obyvateľa obce M. B. zakotvené v Ústave SR a v zákone č. 369/1990 Zb. by mohli byť porušené postupom mestského zastupiteľstva v M.?

Skutkový stav:

Na základe petície obyvateľov mesta V. bolo vyhlásené hlasovanie obyvateľov mesta, v ktorom sa potrebná väčšina obyvateľov vyslovila za odčlenenie časti obce C. Mesto V. bolo formou nariadenia vlády Slovenskej republiky rozdelené na mesto V. a obec C.

Obec C. sa žalobou podanou na správny súd v B. B. domáhala, aby súd mestu V. uložil povinnosť uzavrieť s ňou dohodu o majetkovoprávnom vyrovnaní pozemkov areálu Technických služieb, ktoré sa po rozdelení mesta V. nachádzajú v jej katastrálnom území. Uviedla, že mesto V. sa naďalej považuje za vlastníka nehnuteľností a odmieta s ňou uzavrieť dohodu napriek tomu, že takýto právny úkon sa podľa zákona č. 138/1991 Zb. o majetku obcí (ďalej aj „zákon č. 138/1991 Zb.“) považuje za jednu z podmienok odčlenenia obce.

Súd rozsudkom žalobu obce C. zamietol ako neodôvodnenú preto, lebo zo žiadneho právneho predpisu nevyplýva žalovaného po odčlenení obce C. uzavrieť so žalobkyňou dohodu o majetkovoprávnom vyrovnaní.

Úlohy a otázky:

1. Ako zákon č. 369/1990 Zb. vymedzuje obec?
2. Je s rozdelením obce spojená podľa tohto zákona územná zmena?
3. Sú obce podľa zákona č. 138/1991 Zb. pri územných zmenách povinné usporiadať svoje majetkovoprávne vzťahy?
4. Bolo rozhodnutie správneho súdu v B. B. v súlade s platnou právnou úpravou?
5. Mala sa podľa zákona č. 138/1991 Zb. dohoda o majetkovoprávnom vyrovnaní pri rozdelení mesta V. týkať aj pozemkov areálu Technických služieb?
6. Ku ktorému okamihu by bolo treba podľa zákona č. 138/1991 Zb. vykonať majetkovoprávne zmeny?
7. Ktorým okamihom je podľa zákona č. 369/1990 Zb. účinné rozdelenie obce?

Obec vykonáva svoje *originárne (samosprávne) pôsobnosti*,⁸⁶ ktoré sú upravené v zákone č. 369/1990 Zb. demonštratívny spôsobom, čo znamená, že aj osobitný zákon môže priznať obci samosprávnú pôsobnosť a *vykonáva delegovanú štátnu správu*, ktorú môže štát preniesť na obec iba formou zákona.⁸⁷ Náklady takto preneseného výkonu štátnej správy uhrádza štát.

Zákon č. 369/1990 Zb. priznáva obciam pomerne rozsiahle oprávnenia v jednotlivých oblastiach *samosprávnej (originárnej) pôsobnosti*. V týchto veciach koná obec samostatne a je povinná rešpektovať len ústavu a zákony – výkonná moc (vláda a ministerstvá) nemá priamo možnosť do týchto vecí zasahovať ani brániť v ich využívaní. Zákon na úseku samostatnej pôsobnosti vymedzuje predovšetkým tie oblasti, ktoré majú podstatný vplyv na zabezpečenie rozvoja obce a uspokojovanie oprávnených potrieb a záujmov obyvateľov obce.

Obec pri výkone samosprávy najmä:

1. vykonáva úkony súvisiace s riadnym hospodárením s hnutelným a nehnuteľným majetkom obce a s majetkom vo vlastníctve štátu prenechaným obci do užívania;
2. zostavuje a schvaľuje rozpočet obce a záverečný účet obce;
3. rozhoduje vo veciach miestnych daní a miestnych poplatkov a vykonáva ich správu;⁸⁸

⁸⁶ Pôsobnosť sa obyčajne v právnej teórii definuje ako zákonom vymedzený okruh záležitostí, ktoré orgán verejnej správy prejednáva, o ktorých rozhoduje a nesie za ne zodpovednosť (určitý úsek verejnej správy). Kategória pôsobnosti orgánu verejnej správy je vnútorne diferencovaná na pôsobnosť vecnú a územnú. *Vecná pôsobnosť* vyjadruje, v akom okruhu spoločenských vzťahov vykonáva orgán verejnej správy svoju činnosť. Na základe vecnej pôsobnosti sa vytvárajú jednotlivé odvetvia verejnej správy (správa zdravotníctva, obrany, financií, dopravy, kultúry, katastra a pod.). *Územná pôsobnosť* je determinovaná hranicami územia, v ktorom je orgán verejnej správy oprávnený a povinný vykonávať svoju vecnú pôsobnosť. Od pojmu „pôsobnosť“ treba terminologicky odlišovať pojem „príslušnosť“, ktorý je kategóriou správneho práva procesného a vyjadruje, ktorý vecne a miestne príslušný správny orgán je príslušný konať a rozhodovať v konkrétnom prípade. Diferencovať je potrebné aj pojem „právomoc“. *Právomoc* orgánu verejnej správy vo všeobecnosti predstavuje súhrn právnych nástrojov, ktorými tento orgán disponuje v súvislosti s plnením úloh, ktoré mu vyplývajú z jeho pôsobnosti.

⁸⁷ V rámci delegovanej štátnej správy možno spomenúť, že obec je všeobecným stavebným úradom, zriaďuje základné školy (okrem zákonom ustanovených výnimiek) a pod.

⁸⁸ Napríklad podľa zákona č. 582/2004 Z. z. o miestnych daniach a miestnom poplatku za komunálne odpady a drobné stavebné odpady.

4. usmerňuje ekonomickú činnosť v obci, a ak tak ustanovuje osobitný predpis,⁸⁹ vydáva súhlas, záväzné stanovisko, stanovisko alebo vyjadrenie k podnikateľskej činnosti alebo inej činnosti právnických a fyzických osôb a k umiestneniu prevádzky na území obce, vydáva záväzné stanovisko k investičnej činnosti v obci;
5. zabezpečuje výstavbu a údržbu a vykonáva správu miestnych komunikácií, verejných priestranstiev, obecného cintorína, kultúrnych, športových a ďalších obecných zariadení, kultúrnych pamiatok, pamiatkových území a pamätihodností obce;
6. zabezpečuje verejnoprospešné služby, a to najmä nakladanie s komunálnym odpadom a drobným stavebným odpadom, udržiavanie čistoty v obci, správu a údržbu verejnej zelene a verejného osvetlenia, zásobovanie vodou, odvádzanie odpadových vôd;
7. plní úlohy na úseku ochrany spotrebiteľa⁹⁰ a utvára podmienky na zásobovanie obce tým, že určuje formou nariadenia pravidlá času predaja v obchode, času prevádzky služieb a spravuje trhoviská;
8. obstaráva a schvaľuje územnoplánovacia dokumentáciu sídelných útvarov a zón, koncepciu rozvoja jednotlivých oblastí života obce, obstaráva a schvaľuje programy rozvoja bývania;
9. zakladá, zriaďuje, zrušuje a kontroluje podľa osobitných predpisov svoje rozpočtové a príspevkové organizácie (tzv. komunálne podniky – napr. technické služby) atď.

Pôsobnosť obce pri výkone samosprávy predstavuje zákonom ustanovený obsah úloh, ktoré je povinná zabezpečovať. Ich výpočet je zakotvený demonštratívnym spôsobom, čo vychádza z dikcie pojmu „najmä“.

Ak rozhodne vo veciach prenesenej štátnej správy (delegovanej štátnej správy), toto rozhodnutie môže preskúmať *miestne príslušný orgán štátnej správy*, ktorého výkon bol delegovaný na orgány obce.⁹¹

V rámci pôsobnosti obce možno rozlišovať úlohy samosprávy nasledovne:

- a) fakultatívne (dobrovoľné) úlohy,
- b) obligatórne (povinné) úlohy.

Fakultatívne úlohy sú vlastným a typickým prvkom obecnej samosprávy, pretože sa ponecháva na vôli samotnej obce, či bude, alebo nebude určité záležitosti vykonávať a zabezpečovať. Obligatórne úlohy samosprávy sú tiež jej typickým prvkom a prejavujú sa v povinnosti obce zabezpečovať určité úlohy a činnosti. Do tejto oblasti patrí napríklad povinnosť obce vykonávať výstavbu, údržbu a správu miestnych komunikácií a pod.

V tejto súvislosti zákon č. 369/1990 Zb. vymedzuje základné interpretačné pravidlo rozdelenia pôsobnosti na samosprávu a prenesenú, podľa ktorého, ak zákon pri úprave pôsobnosti obce neustanovuje, že ide o výkon prenesenej pôsobnosti štátnej správy, platí, že ide o výkon samosprávnej pôsobnosti obce.

Samospráva obcí v Slovenskej republike nie je absolútna. Základný vzťah štátu a obce je daný predovšetkým tým, že štát vydáva zákony, ktorými sa ustanovujú všeobecné predpoklady pre vznik, existenciu a činnosť obcí. Pritom treba v plnom rozsahu rešpektovať čl. 67 ods. 3 Ústavy SR, podľa ktorého štát môže zasahovať do činnosti obce len spôsobom ustanoveným zákonom.⁹²

Ako už bolo spomenuté, na obec možno zákonom preniesť niektoré úlohy štátnej správy, ak je ich plnenie týmto spôsobom racionálnejšie a efektívnejšie. S prenesením úloh na obec štát poskytne obci potrebné finančné a iné materiálne prostriedky. Výkon štátnej správy prenesený na obec riadi a kontroluje vláda.⁹³ Obec pri rozhodovaní o právach a povinnostiach fyzických a právnických osôb vo veciach preneseného výkonu štátnej správy koná podľa zákonov a iných všeobecne záväzných právnych predpisov; v ostatných prípadoch sa riadi aj uzneseniami vlády a internými normatívnymi aktmi ministerstiev a iných ústredných orgánov štátnej správy. Ak obec dlhodobo, najmenej šesť mesiacov nevykonáva svoju pôsobnosť pri prenesenom výkone štátnej správy a neurobila v danom čase žiadne opatrenie na zabezpečenie jej výkonu, okresný úrad v sídle kraja ju písomne vyzve na nápravu a určí jej na to lehotu. Ak obec v určenej lehote nezabezpečila nápravu, potom je príslušný na konanie orgán *miestnej štátnej správy* oprávnený konať podľa osobitného predpisu.⁹⁴ Obec je následne povinná uhradiť tomuto orgánu finančné prostriedky za prenesený výkon štátnej správy, ktorý

⁸⁹ Bližšie pozri napríklad § 34 ods. 2 zákona č. 455/1991 Zb.; § 44 písm. c) zákona č. 56/2012 Z. z. o cestnej doprave; § 39 zákona č. 30/2019 Z. z. o hazardných hrách; § 23 zákona č. 24/2006 Z. z. o posudzovaní vplyvov na životné prostredie atď.

⁹⁰ Bližšie pozri zákon č. 250/2007 Z. z. o ochrane spotrebiteľa.

⁹¹ Napríklad v stavebných veciach môže takéto rozhodnutie preskúmať príslušný okresný úrad v sídle kraja (odbor výstavby a bytovej politiky), vo veciach zriaďovania základných škôl okresný úrad v sídle kraja (odbor školstva) a pod.

⁹² Ak by bol tento princíp opomenutý, možno postupovať v súlade s čl. 127a Ústavy SR, podľa ktorého, Ústavný súd SR rozhoduje o sťažnostiach orgánov územnej samosprávy proti neústavnému alebo nezákonnému rozhodnutiu alebo inému neústavnému alebo nezákonnému zásahu do vecí územnej samosprávy, ak o jej ochrane nerozhoduje iný súd.

⁹³ Článok 71 ods. 2 Ústavy SR.

⁹⁴ Napríklad ak príslušný orgán obce dlhodobo, aspoň 6 mesiacov nevykonáva úkony spojené so stavebným konaním, keďže ide o delegovanú (prenesenú štátnu správu) právomoc, povinný konať a rozhodnúť v týchto veciach je okresný úrad v sídle kraja (odbor výstavby a bytovej politiky), v územnom obvode ktorého sa obec nachádza.

uskutočnil z dôvodu jej nečinnosti. V záujme plnenia úloh obec spolupracuje s orgánmi štátu, ktoré jej poskytujú pomoc v odborných veciach a pod. Spory z verejnoprávnych zmlúv medzi štátom a obcou, ako aj medzi obcami rozhoduje súd.

Výkon štátnej správy má odlišný právny charakter ako výkon úloh obecnej samosprávy, aj keď v oboch prípadoch ide o výkon verejnej správy. V prípadoch, ak obec vykonáva štátnu správu, sa nemôže účinne dovolávať svojej Ústavou SR zaručenej samostatnosti.

Obec môže vo veciach územnej samosprávy vydávať nariadenia a vo veciach, v ktorých obec plní úlohy štátnej správy, môže vydávať nariadenia (v oboch prípadoch ide o všeobecne záväzné nariadenia obce) len na základe splnomocnenia zákonom a v jeho medziach. Návrh nariadenia, o ktorom má rokovať obecné zastupiteľstvo, zverejní obec jeho vyhlásením na úradnej tabuli v obci najmenej 15 dní pred rokovaním obecného zastupiteľstva o návrhu nariadenia. Návrh sa zverejní aj na internetovej adrese obce v tej istej lehote, ak ju má obec zriadenú, alebo iným spôsobom zvyčajným v obci. Dňom vyvesenia návrhu nariadenia začína plynúť najmenej 10-dňová lehota, počas ktorej môžu fyzické alebo právnické osoby uplatniť pripomienky k návrhu nariadenia, a to v zákonom predpísanej forme. Vyhotovenie pripomienok sa musí predložiť poslancom obecného zastupiteľstva v písomnej forme najneskôr tri dni pred rokovaním zastupiteľstva o návrhu nariadenia. Zastupiteľstvom schválené nariadenie sa musí vyhlásiť a vykoná sa vyvesením nariadenia na úradnej tabuli v obci najmenej na 15 dní. Účinnosť nadobúda 15. dňom od vyvesenia, ak v ňom nie je ustanovený neskorší začiatok účinnosti. Vyvesenie nariadenia na úradnej tabuli v obci je podmienkou jeho platnosti.

Skutkový stav:

Obecné zastupiteľstvo v G. sa uznieslo na všeobecne záväznom nariadení obce G., ktoré nadobudlo účinnosť pätnástym dňom od jeho vyvesenia na úradnej tabuli, a to 28. júna 2019.

Z úvodnej vety tohto všeobecne záväzného právneho predpisu vyplývalo, že obec G. vydala nariadenie podľa § 6 a § 11 ods. 4 písm. g) zákona č. 369/1990 Zb., zákona č. 39/2007 Z. z. o veterinárnej starostlivosti (ďalej aj „zákon č. 39/2007 Z. z.“), ako aj na základe zásad chovu hospodárskych zvierat v intraviláne a extraviláne obcí Slovenskej republiky vydaných Ministerstvom pôdohospodárstva SR v októbri 1992.

Predmetom úpravy všeobecne záväzného nariadenia obce G. boli podmienky chovu hospodárskych zvierat v intraviláne obce G. z hľadiska hygienického, vzdialenosti objektov živočíšnej výroby od chránených objektov a kapacity chovu.

Úlohy a otázky:

1. Postupovala obec G. pri vydávaní všeobecne záväzného nariadenia v súlade s platnou právnou úpravou?
2. V akých veciach bola obec podľa Ústavy SR a podľa zákona č. 369/1990 Zb. oprávnená vydávať všeobecne záväzné nariadenia?
3. Ustanovuje zákon č. 39/2007 Z. z. pôsobnosť orgánov územnej samosprávy na úseku veterinárnej starostlivosti, ak áno, ide o delegovanú štátnu správu alebo samosprávu/originárnu pôsobnosť?
4. Má obec/mesto podľa zákona č. 39/2007 Z. z. postavenie orgánu štátnej správy na úseku veterinárnej starostlivosti Slovenskej republiky?
5. Plnila obec podľa zákona č. 39/2007 Z. z. úlohy štátnej správy na úseku veterinárnej starostlivosti SR?
6. Bola obec zákonom č. 39/2007 Z. z. splnomocnená vydať všeobecne záväzné nariadenie vo veciach, v ktorých plnila úlohy na úseku veterinárnej starostlivosti?

V súlade s ustanovením § 6 ods. 1 a 2 zákona č. 369/1990 Zb., obec môže vydávať dva druhy nariadení:

- nariadenia vydávané na plnenie úloh samosprávy obce,
- nariadenia vydávané vo veciach, v ktorých obec plní úlohy štátnej správy.

V tejto súvislosti je vhodné spomenúť, že ak súd na návrh prokurátora rozhodnutím vyslovil, že medzi všeobecne záväzným nariadením vo veciach územnej samosprávy a zákonom je nesúlad a vo veciach pri plnení úloh štátnej správy aj s nariadeniami vlády a všeobecne záväznými právnymi predpismi ministerstiev a ostatných ústredných orgánov štátnej správy, stráca toto všeobecne záväzné nariadenie, jeho časť, prípadne niektoré jeho ustanovenia účinnosť dňom nadobudnutia právoplatnosti rozhodnutia súdu. Obec, ktorá vydala takéto všeobecne záväzné nariadenie, je povinná do šiestich mesiacov od nadobudnutia právoplatnosti rozhodnutia súdu uviesť ho vo veciach územnej samosprávy do súladu so zákonom a vo veciach pri plnení úloh štátnej správy aj s nariadeniami vlády a všeobecne záväznými právnymi predpismi ministerstiev a ostatných ústredných orgánov štátnej správy. Ak tak obec neurobí, stráca toto nariadenie, prípadne jeho časť platnosť po šiestich mesiacoch od nadobudnutia právoplatnosti rozhodnutia súdu.

Obecné zastupiteľstvo schvaľuje návrh programu zasadnutia a jeho zmenu na jeho začiatku. Ak starosta odmietne dať hlasovať o návrhu programu alebo o jeho zmene, potom zo zákona stráca právo viesť zasadnutie obecného zastupiteľstva,

ktoré ďalej vedie zástupca starostu.⁹⁵ Ak ten nie je prítomný alebo odmietne viesť zasadnutie, má ho viesť iný poslanec poverený obecným zastupiteľstvom.⁹⁶

Obecné zastupiteľstvo rokuje vždy v zbere. Spôsobilé rokovať a uznášať sa je vtedy, ak je prítomná nadpolovičná väčšina všetkých poslancov. Na prijatie *uznesenia* obecného zastupiteľstva je potrebný súhlas *nadpolovičnej väčšiny* prítomných poslancov; na prijatie *nariadenia* je potrebný súhlas *trojpäťinovej väčšiny* prítomných poslancov. Ak obecné zastupiteľstvo nie je spôsobilé rokovať a uznášať sa, starosta zvolá do 14 dní nové zasadnutie.

Rokovania obecného zastupiteľstva sú v zásade verejné. Obecné zastupiteľstvo vyhlási rokovanie vždy za neverejné, ak predmetom rokovania sú informácie alebo veci chránené podľa osobitných zákonov⁹⁷, to však neplatí, ak je predmetom rokovania obecného zastupiteľstva použitie verejných prostriedkov na platy, odmeny a iné náležitosti spojené s výkonom funkcie orgánov obce, zamestnancov obce alebo osôb, ktoré vykonávajú za odplatu činnosť pre obec, alebo ak je predmetom rokovania nakladanie s majetkom vo vlastníctve obce, najmä prevod vlastníctva k majetku vo vlastníctve obce, nadobudnutie majetku do vlastníctva obce alebo prenechanie majetku obce do užívania iným osobám.

Nariadenie a uznesenie obecného zastupiteľstva podpisuje starosta najneskôr do desiatich dní od ich schválenia obecným zastupiteľstvom.

Poslanec obecného zastupiteľstva má pri výkone svojho mandátu zákonom ustanovené oprávnenia a povinnosti. Za výkon svojej funkcie nemôže byť poslanec ukrátený na právach vyplývajúcich z pracovnoprávneho alebo obdobného pomeru. Teda aj po zvolení poslanec zásadne pracuje vo svojom pôvodnom zamestnaní alebo povolani.

Skutkový stav:

Dňa 25. mája 2016 prijalo hlavné mesto SR Bratislava všeobecne záväzné nariadenie č. 2/2016, ktorým ustanovilo daň za užívanie verejného priestranstva, vymedzilo, ktoré miesta sa považujú za verejné priestranstvá, čo sa rozumie osobitným užívaním verejného priestranstva, zakotvilo správu a sadzby dane, vznik a zánik daňovej povinnosti, oznamovaciu povinnosť daňovníka, spôsob vyberania dane, oslobodenie od dane a zníženie dane na území hlavného mesta SR Bratislavy.

Úlohy a otázky:

1. Bolo všeobecne záväzné nariadenie vydané v súlade so zákonnou úpravou?
2. Kto bol podľa zákona č. 582/2004 Z. z. o miestnych daniach a miestnom poplatku za komunálne odpady a drobné stavebné odpady oprávnený vykonávať správu miestnych daní v hlavnom meste SR Bratislave?
3. Ktorý orgán bol oprávnený uznášať sa podľa zákona č. 377/1990 Zb. o hlavnom meste SR Bratislave (ďalej aj „zákon č. 377/1990 Zb.“) na všeobecne záväznom nariadení hlavného mesta?
4. Bolo mestské zastupiteľstvo hlavného mesta SR Bratislavy oprávnené podľa zákona č. 377/1990 Zb. rozhodovať o zavedení alebo zrušení miestnej dane, prípadne určovať náležitosti miestnej dane (ak áno, argumentujte podľa konkrétnych ustanovení)?

Osobným (personálnym) základom obce sú osoby (teda napríklad aj cudzinci) s trvalým pobytom na území obce (obyvatelia obce). Obyvatel obce sa zúčastňuje na samospráve obce, pričom má právo najmä voliť orgány samosprávy obce a byť zvolený do orgánu samosprávy obce, hlasovať o dôležitých otázkach života a rozvoja obce (miestne referendum), zúčastňovať sa na zhromaždeniach obyvateľov obce a vyjadrovať na nich svoj názor a zúčastňovať sa na zasadnutiach obecného zastupiteľstva, obracať sa so svojimi podnetmi a sťažnosťami na orgány obce, používať zvyčajným spôsobom obecné zariadenia a ostatný majetok obce slúžiaci pre verejné účely, požadovať súčinnosť pri ochrane svojej osoby a rodiny, a svojho majetku nachádzajúceho sa v obci, požadovať pomoc v čase náhlej núdze.

Obyvatel obce má voči nej aj povinnosti v súvislosti s podielom na jej rozvoji a zveľadovaní, a poskytovaní pomoci obci, vykonávať menšie obecné služby organizované obcou, ktoré sú určené na zlepšenie života, životného prostredia, ekonomických a sociálnych podmienok obyvateľov obce a ktoré sú v záujme obce, napomáhať udržiavať poriadok v obci, poskytovať podľa svojich schopností a možností osobnú pomoc pri likvidácii a odstraňovaní následkov živeľnej pohromy alebo havárie v obci. Obec je povinná poskytnúť obyvateľovi obce nevyhnutnú okamžitú pomoc v jeho náhlej núdzi spôsobenej živeľnou pohromou, haváriou alebo inou podobnou udalosťou, najmä zabezpečiť mu prístrešie, stravu alebo inú materiálnu pomoc, pričom rozsah poskytovanej pomoci je vždy viazaný na jej nevyhnutnosť.

⁹⁵ Zástupcom starostu môže byť iba poslanec daného zastupiteľstva.

⁹⁶ Rovnaký postup je aj v prípade, ak starosta neudelí slovo poslancovi, ktorý požiada v súvislosti s prerokovaným bodom programu o slovo. Ten, kto vedie rokovanie obecného zastupiteľstva, je povinný udeliť slovo vždy poslancovi Národnej rady SR (bližšie pozri čl. 73 a naśl. Ústavy SR), zástupcovi vlády SR (bližšie pozri čl. 109 až 123 Ústavy SR) a zástupcovi štátneho orgánu, napríklad príslušnému prokurátorovi alebo poslancovi Európskeho parlamentu.

⁹⁷ Bližšie pozri napríklad § 17 až 20 zákona č. 513/1991 Zb. Obchodný zákonník (ďalej aj „Obchodný zákonník“); § 91 zákona č. 483/2001 Z. z. o bankách; § 11 zákona č. 563/2009 Z. z. o správe daní (daňový poriadok) a zákon č. 18/2018 Z. z. o ochrane osobných údajov.